- Przyzwolenie społeczne dla inicjatyw rozwojowych
- Przedsiębiorczość mieszkańców
- Gościnność i otwartość mieszkańców
- Stworzenie powszechnego dostępu do infrastruktury społecznej oraz poprawy ogólnych warunków i stanu wykształcenia

SŁABE STRONY GMINY HAŻLACH

- Niedobory w zakresie infrastruktury środowiskowej – częściowy brak kanalizacji
- Zanieczyszczenie cieków wodnych oraz gleb
- Dzikie wysypiska śmieci
- Niewystarczająca edukacja ekologiczna
- Zły stan techniczny dróg w szczególności powiatowych oraz niedobory w zakresie infrastruktury około drogowej
- Lokalne problemy w dostępie do sieci telefonii stacjonarnej i komórkowej
- Niski stopień rozwoju infrastruktury informatycznej
- Brak ośrodka sportowo - rekreacyjnego posiadającego basen, bieżnie, kort tenisowy, lodowisko.
- Niski poziom wykształcenia
- Słaba oferta wsparcia procesu kształcenia młodzieży
- Wysoki poziom bezrobocia
- Zubożenie społeczności lokalnej
- Niski potencjał oraz dochodowość produkcji rolnej
- Brak zakładów przetwórstwa rolnego
- Brak specjalizacji w produkcji rolnej
- Brak infrastruktury organizacyjnej i ekonomicznej sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości w otoczeniu rolnictwa
- Słabo rozwinięte usługi dla rolnictwa
- Niewielka oferta w zakresie aktywizacji bezrobotnych oraz absolwentów
- Niski poziom nakładów inwestycyjnych
- Zagrożenie patologiami

- Niezadowalający poziom usług zdrowotnych
- Niewystarczająca oferta w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego (kultura, rekreacja, sport itp.)
- Niewystarczająca promocja Gminy oraz programów pomocowych
- Utrzymujący się wysoki poziom zanieczyszczenia atmosfery, (których źródłem są: komunikacja, niska emisja z palenisk domowych i zanieczyszczenia transgraniczne)
- Utrzymywanie się negatywnych skutków eksploatacji górniczej
- Zanieczyszczenie wód powierzchniowych ściekami komunalnymi
- Nadmierne rozproszenie zabudowy mieszkalnej
- Brak tanich mieszkań komunalnych i niedostateczna ilość lokali socjalnych
- Postępująca dekapitalizacja gospodarstw rolnych i siedlisk ludności dwuzawodowej
- Konieczność ponoszenia wysokich nakładów inwestycyjnych na rozbudowę i funkcjonowanie systemów infrastruktury technicznej wynikająca z rozproszonej struktury osadniczej
- Znaczna liczba mieszkańców nie jest aktywna społecznie (przewaga zainteresowania problemami własnymi, przy relatywnie mniejszym zainteresowaniu ogólnymi problemami rozwoju Gminy)

SZANSE GMINY HAŻLACH

- Położenie Gminy w kompleksie leśnym o znaczeniu transgranicznym (Przedgórze Cieszyńskie – Karwina)
- Wzrastająca świadomość ekologiczna w skali globalnej
- Zwiększające się możliwości uzyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (agend rządowych i Unii Europejskiej)
- Rozwój współpracy polsko – czeskiej w ramach euroregionu
- Rozwój klasy średniej w okolicznych miastach poszukującej dużych obiektów i przestrzeni rezydencjalnych
- Swobodny dostęp do nowoczesnych technologii budownictwa mieszkaniowego

- Rosnące możliwości uzyskania kredytów na rozwój budownictwa mieszkaniowego
- Rozwój i wzrost sprawności systemów transportowych prowadzący do zmniejszania znaczenia dystansów przestrzennych w wyborze miejsc zamieszkania i miejsc pracy
- Położenie w sąsiedztwie przejść granicznych
- Wzrastające znaczenie drogi wojewódzkiej 937
- Wzrastająca sprawność regionalnych systemów energetycznych
- Atrakcyjność terenów Gminy dla mieszkańców aglomeracji śląskiej
- Korzystny dla samorządu terytorialnego klimat społeczny
- Dopływ nowych technologii i kapitału
- Utrzymanie proekologicznego charakteru Gminy
- Tania siła robocza
- Sprawne i efektywne funkcjonowanie systemu doradztwa rolniczego
- Poprawa relacji dochodowych w produkcji rolniczej w dużych gospodarstwach (poprawa opłacalności)
- Oferta w zakresie indywidualnych rozwiązań dla rozwoju przydomowych oczyszczalni ścieków – dotacje z budżetu gminy

ZAGROŻENIA GMINY HAŻLACH

- Zwiększanie poziomu zanieczyszczeń transgranicznych związane z lokalizacją uciążliwych ekologicznie zakładów przemysłowych po stronie czeskiej
- Zanikająca uciążliwość skutków szkód górniczych spowodowanych eksploatacją górniczą (w tym po stronie czeskiej)
- Wzrost rozmiaru ruchu tranzytowego przyśpieszany otwartością granic
- Dekapitalizacja zasobów rolnych skutkująca powstawaniem ugorów
- Upowszechnianie się stylu życia cechującego się małym stopniem otwartości na zewnątrz i niechęcią do uczestnictwa w życiu zbiorowym
- Niska efektywność finansowych instrumentów wspierania budownictwa mieszkaniowego

- Relatywnie wyższa atrakcyjność innych ośrodków jako potencjalnych miejsc zamieszkania z racji wyższej dostępności do usług publicznych i rynkowych
- Narastająca konkurencja gmin o tanie, zewnętrzne środki wspierania rozwoju infrastruktury technicznej
- Odkładanie w czasie modernizacji krajowych i regionalnych sieci transportowych
- Ograniczony dostęp Gminy do transeuropejskich systemów komunikacyjnych
- Niska siła nabywcza społeczeństwa (bariera popytu)
- Wzrost patologii społecznych
- Niekorzystny dla samorządu terytorialnego udział w uzyskiwanych podatkach dochodowych
- Wysoki poziom bezrobocia w kraju i Gminie
- Brak perspektyw zatrudnienia w otoczeniu Gminy
- Spadek realnych dochodów ludności rolniczej w szczególności w małych gospodarstwach
- Napływ żywności z zagranicy
- Słaby rozwój rynkowego otoczenia rolnictwa
- Niedostateczne środki finansowe na kontynuacje inwestycji rozpoczętych i realizację nowych
- Duże uzależnienie dochodów Gminy od zewnętrznych źródeł finansowania w postaci subwencji
- Obniżenie dotacji na przekazane gminom zadania
- Obarczenie Gminy dodatkowymi zadaniami w takich dziedzinach, jak: szkolnictwo, opieka zdrowotna i socjalna, bez zapewnienia odpowiednich środków finansowych potrzebnych do ich wypełnienia, co powoduje, że w budżecie Gminy „wydatki sztywne" stają się zdecydowanie dominujące
- Konieczność wypełnienia ustawowych zadań gminnych powoduje ograniczenie wydatków na inwestycje
- Brak środków finansowych na modernizację dróg wojewódzkich

- Brak inwestycji drogowych istotnych dla zapewnienia otwartości komunikacyjnej, poprawy bezpieczeństwa na drogach oraz podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej dla inwestorów zewnętrznych
- Relatywnie wyższa atrakcyjność sąsiednich miejscowości (Cieszyn, Skoczów) dla lokalizacji kapitału i rozwoju przedsiębiorczości

2. Cele rozwoju Gminy Hażlach.

Przebieg procesów rozwojowych oraz analiza nowych czynników rozwojowych decydujących o sile konkurencyjności gospodarki, takich jak dostęp do innowacji, lokalizacje korporacji międzynarodowych, instytucji finansowych, a także kwalifikacje siły roboczej i nowoczesna infrastruktura transportowa wskazują, że proces pogłębiania się zróżnicowań międzyregionalnych w wyniku wejścia Polski do Unii Europejskiej może ulec przyspieszeniu i spowodować pozostawienie pewnych obszarów poza głównym nurtem procesów rozwojowych. W związku z tym, równoległym zadaniem polityki zarówno regionalnej jak i lokalnej musi być podejmowanie realizacji programów restrukturyzacyjnych adresowanych do obszarów wiejskich oraz miast tracących dotychczasowe podstawy rozwoju w celu minimalizowania zagrożeń wynikających z koncentracji przestrzennej zjawisk marginalizacji i degradacji społecznej oraz gospodarczej.

Działania zaplanowane w ramach poszczególnych zasadniczych obszarów problemowych rozwoju Gminy Hażlach wynikają z przyjętych celów strategicznych.

2.1 Identyfikacja głównych problemów rozwojowych Gminy Hażlach

Na terenie Gminy Hażlach istnieją duże niedobory w zakresie infrastruktury środowiskowej. Szczególnie dotkliwy jest brak sieci kanalizacyjnej. Na dzień dzisiejszy dostęp do kanalizacji posiada około 20 % budynków. Brak kanalizacji przekłada się na cały szereg negatywnych zjawisk, które zaobserwowano w sferze środowiskowej: zanieczyszczenie cieków wodnych, zanieczyszczanie gleb (notuje się przypadki odprowadzania ścieków bezpośrednio do rowów i gruntu).

Istotnym problemem są również trudności organizacyjne oraz egzekucyjne związane z koordynacją systemu gospodarowania odpadami, co skutkuje zaśmiecaniem obszaru gminy. Dzikie wysypiska śmieci stanowią nie tylko poważne zagrożenie środowiskowe, lecz także wpływają na ogólny wizerunek Gminy Hażlach.

Gospodarstwa domowe objęte są selektywną zbiórką odpadów, jednak odbierane są wyłącznie szkło i plastik. Istnieje problem z zagospodarowaniem osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków.

W szerszym aspekcie występujące problemy środowiskowe mają negatywny wpływ na jakość życia całej społeczności lokalnej, zaburzają endogeniczny rozwój Gminy oraz znacznie ograniczają atrakcyjność inwestycyjną jej obszaru dla podmiotów zewnętrznych.

Gmina Hażlach posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg gminnych oraz wewnętrznych odpowiadającą strukturze zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie sieć ta charakteryzuje się nienajlepszym stanem technicznym. Powodem tego są zbyt małe środki finansowe na wykonanie odpowiedniej podbudowy oraz zastosowanie masy asfaltowej jako warstwy ścieralnej, co powoduje całkowitą degradację średnio w okresie 5 lat.

Ponadto część ciągów nie posiada poboczy oraz chodników, zaś szerokość wybranych odcinków jezdni nie odpowiada przewidzianym

dla nich normom szerokości. Jest to spowodowane nieuporządkowanym stanem własnościowym, co uniemożliwia poszerzenie niektórych odcinków. W złym stanie technicznym znajdują się również niektóre przepusty, mostki oraz rowy. Koszty bieżącego utrzymania sieci są zbyt wysokie w stosunku do możliwości ich finansowania ze środków własnych samorządu. Wpływa to na stopniowe pogarszanie się stanu technicznego dróg gminnych oraz dróg wewnętrznych.

Realizacja bieżących potrzeb modernizacyjnych pozwala jedynie na realizację ograniczonych zakresów rzeczowych dla wybranych zadań remontowych. Wykonywanie kompleksowych zadań obejmujących gruntowne remonty ciągów dróg gminnych połączone z robotami w pasie około drogowym nie jest możliwe bez uzyskania zewnętrznego wsparcia bądź też bez jednoczesnego odstąpienia od remontów na innych odcinkach dróg gminnych.

Przebiegające przez teren Gminy odcinki dróg krajowych oraz powiatowych nie w pełni spełniają oczekiwania mieszkańców zarówno z uwagi na stan techniczny poszczególnych fragmentów, a także miejscowo ograniczoną funkcjonalność.

Jednocześnie bardzo niski jest stopień rozwoju infrastruktury informatycznej niezbędnej dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Placówki świadczące usługi publiczne nie są wyposażone w odpowiednią infrastrukturę informatyczną oraz nie dysponują nowoczesnymi zasobami sprzętowymi, by możliwe było świadczenie usług w oparciu o nowoczesne narzędzia.

Podstawowe problemy związane z funkcjonowaniem sfery oświaty i wychowania na terenie Gminy dotyczą sieci placówek szkół podstawowych oraz gimnazjów. Znaczne środki przeznaczane są na utrzymanie placówek, co ogranicza możliwości zakupu wyposażenia w tym pomocy dydaktycznych.

Wynikiem tego jest niski poziom wykształcenia mieszkańców Gminy. Połowa mieszkańców kończy edukację na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej. Świadczy to o niewystarczającym poziomie rozwoju instrumentów wspierających proces kształcenia. Gmina stoi zatem w obliczu poważnego wyzwania modernizacyjnego w sferze oświatowej.

Nadrzędnym problemem na terenie Gminy jest wysoki poziom bezrobocia oraz związane z tym zjawiskiem zubożenie części społeczności lokalnej. Bezrobocie jest pochodną likwidacji zakładów przemysłowych w Cieszynie oraz kopalni KWK „MORCINEK" w Kaczycach. Bezrobocie w sektorze rolnictwa ma głównie charakter ukryty. Oszacowanie jego skali jest rzeczą trudną, jednak biorąc pod uwagę znaczącą liczbę osób pozbawionych jakiejkolwiek formy zabezpieczenia socjalnego można w sposób zdecydowany stwierdzić, że jego skala jest znacząca.

Główne problemy w sferze rolnictwa koncentrują się wokół następujących zagadnień:

- rozdrobnienia gospodarstw i wynikającym z tego niewielkim potencjałem produkcyjnym,
- trudności ze zbytem płodów rolnych, zwłaszcza ze strony małych gospodarstw, z którymi niechętnie nawiązują współpracę więksi odbiorcy,
- brakiem dostatecznych więzi kooperacyjnych pomiędzy rolnikami, działaniem w pojedynkę,
- brakiem wyraźnej specjalizacji w działalności rolniczej oraz niską skłonnością do poszukiwania nowych form produkcji niszowej,
- niedoinwestowaniem części gospodarstw rolnych.

Zjawisko bezrobocia jest powszechne wśród ludzi młodych wchodzących na rynek pracy. Rozpoczynanie życia zawodowego od pobierania zasiłku może wywoływać negatywne skutki w sferze

społecznej, stąd też konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na problem bezrobocia wśród tej grupy ludności.

Zwraca uwagę brak systemowych rozwiązań na poziomie lokalnym służących różnym formom aktywizacji zawodowej ludzi młodych.

Na terenie Gminy Hażlach występuje szereg problemów w sferze społecznej. Zdecydowana większość z nich spowodowana jest trudną sytuacją materialną poszczególnych osób lub rodzin. Najczęściej występujący problem to ubóstwo. Dotyka ono głównie osób bezrobotnych oraz osób w podeszłym wieku. Wśród patologii największym problemem jest alkoholizm. Niezadowalający jest poziom usług zdrowotnych. Są one świadczone jedynie w formie podstawowej. Brak jest nowoczesnego zaplecza, odpowiedniego sprzętu, skromna jest również sama oferta. Wielu pacjentów zmuszonych jest korzystać z usług medycznych poza Gminą.

Lokalna oferta związana ze spędzaniem czasu wolnego jest dosyć skromna. Dotyczy ona zarówno sfery kultury, jak i sportu oraz rekreacji. Brakuje bogatej oferty dla dzieci oraz młodzieży, szczególnie w czasie wolnym od nauki.

Najczęściej popełnianym przestępstwem są kradzieże. Jednak walka z tym zjawiskiem jest bardzo trudna, a wykrywalność czynu stosunkowo niska.

2.2 Cel strategiczny

„Stworzenie właściwej, nowoczesnej infrastruktury technicznej, społecznej i usługowej zaspokajającej potrzeby mieszkańców zapewniającej bezpieczeństwo i rozwój gospodarczy”

Cel strategiczny został określony na podstawie identyfikacji kluczowych problemów, które bezpośrednio i pośrednio oddziaływają na rozwój Gminy i poprawę życia mieszkańców.

Wyznaczony cel programu możliwy jest do osiągnięcia poprzez realizację n/w priorytetów

Priorytet I: **AKTYWNA OCHRONA ŚRODOWISKA**

Priorytet II: **ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ**

Priorytet III: **ROZWÓJ OŚWIATY, EDUKACJI I KULTURY**

Priorytet IV: **ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI GMINY DLA CHCĄCYCH INWESTOWAĆ I PROWADZIĆ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ**

Priorytet V: **DOSKONALENIE OPIEKI MEDYCZNEJ I POMOCY SPOŁECZNEJ**

Priorytet VI: **ROZWÓJ TURYSTYKI, SPORTU I REKREACJI**

Priorytet VII: **MODERNIZACJA ROLNICTWA**

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej tworzy nowe możliwości dla polityki lokalnej. Atrakcyjność przestrzeni Gminy Hażlach w konkurowaniu o nowe inwestycje i podwyższanie poziomu życia mieszkańców zostanie poddana bezprecedensowej w historii próbie. Sposób odpowiedzi na nowe wyzwania zależeć będzie od trzech podstawowych czynników:

- polityki makroekonomicznej i strukturalnej na poziomie ogólnokrajowym,
- strategii rozwoju wdrażanej na poziomie regionalnym,
- poprawy efektywności wykorzystania dostępnych zasobów na szczeblu ogólnokrajowym i regionalnym, m. in. poprzez dalszą decentralizację i dekoncentrację uprawnień władz publicznych.